

معاصر آذربایجان شعری

(۱)

«درسلیک کتاب»

دکتر صمد رحمانی خیاوی

نشر اختر

سر شناسه	: رحمانی خیای، صمد، ۱۳۳۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: معاصر آذربایجان شعری (۱) "درسلک کتاب" / صمد رحمانی خیای.
مشخصات نشر	: تبریز: اختر، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۶-۷۴۹-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا	
یادداشت	: ترکی.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۰۴ - ۲۰۸.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: شعر ترکی آذربایجانی -- ایران -- مجموعه‌ها
موضوع	: Azerbaijani poetry -- Iran -- Collections:
موضوع	: شعر ترکی آذربایجانی -- ایران -- قرن ۱۳ ق.
موضوع	: Azerbaijani poetry -- Iran -- 19th century:
موضوع	: شعر ترکی آذربایجانی -- ایران -- قرن ۱۴
موضوع	: Azerbaijani poetry -- Iran -- 20th century:
موضوع	: شاعران ترک (فارسی زبان) -- قرن ۱۳ ق. -- سرگذشتنامه
موضوع	: Poets, Turkish (Persian)-- 19th century -- Biography:
موضوع	: شاعران ترک (فارسی زبان) -- قرن ۱۴ -- سرگذشتنامه
موضوع	: Poets, Turkish (Persian)-- 20th century -- Biography:
رده بندی کنگره	: ۸۶۹۷۷۴۱
رده بندی دیویی	: ۸۶۹۷۷۴۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۹۷۷۴۱

نشر اختر

معاصر آذربایجان شعری (۱)

«درسلک کتاب»

دکتر صمد رحمانی خیای

ناشر: نشر اختر

چاپ اول ۱۴۰۰ • ۲۰۸ صفحه • قطع رقعی • ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۶-۷۴۹-۸

تبریز- اول خیابان طالقانی، روبروی مصلی، نشر اختر

تلفن: ۳۵۵۵۵۳۹۳-۴۱

قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان

فهرست

۹	 مقدمه
۱۳	 بیرینجی فصل:
	مشروطه انقلابیندان قاباقکی عصر (اون اؤچونجو عصرین ایکینجی یاریسی) ین
۱۳	 شعرى
۱۴	 عندلیب قرهجه داعی
۱۷	 حیران خانیم
۱۹	 ابوالقاسم نباتی
۲۴	 محمد باقر خلخالی
۲۶	 حاجی سهدی شکوهی
۲۸	 نیر تبریزی
۳۱	 ابوالحسن راجی
۳۵	 محمد علی دلسوز
۳۷	 میرزا علی خان حکیم لعلی
۳۹	 محمد حکیم هیدجی
۴۳	 ایکینجی فصل:

- ۴۳ مشروطه انقلابی دؤورینین شعری (۱۲۸۵ - ۱۳۰۵).....
- ۴۸ حاجی رضا صراف تبریزی
- ۵۰ میرزا علی آقا تبریزی.....
- ۵۱ میرزا احمد سهیلی تبریزی
- ۵۳ ابوالقاسم مرتضوی تبریزی (آذر).....
- ۵۴ بایرامعلی عباس زاده "حمال".....
- ۵۶ نیمتاج خانیم سلماسی
- ۵۹ میرزا علی حاجی آقا اوغلی معجز شیبستری
- ۶۳ ایرج میرزا
- ۶۵ میرزا محمود عتی (ادم).....
- ۶۹ میرزا محمد تقی مراغه ای
- ۷۰ کریم آقا صافی تبریزی
- ۷۳ اوجونجو فصل:
- ۷۳ رضا خان حکومتی دؤوره سی (۱۳۲۰ - ۱۳۰۰)
- ۷۴ جبار باغچه بان
- ۷۵ جعفر خامنه‌ای
- ۸۰ سعید سلماسی
- ۸۲ میرزا تقی خان رفعت
- ۸۶ میرمه‌دی اعتماد
- ۹۱ علی اکبر پاکزاد م «حداد».....

- حبیب ساھر: ۹۶
- سید محمد حسین بهجت تبریزی ۹۹
- پروین اعتصامی ۱۱۴
- دور دۇنچۇ فصل: ۱۲۱
- نسبی آزادلیق دور (۱۳۲۰ - ۱۳۳۲) ۱۲۱
- علی فطرت ۱۲۲
- هلال ناصری ۱۲۳
- حسین صحاف ۱۲۵
- دکتر حسینقلی کاتمی ۱۲۶
- بشینجی فصل: ۱۳۱
- کودتا دان تا انقلاب اسلامی یه قیر ۱۳۱
- عباس اسلامی "بارز" ۱۳۲
- دوکتور حمید نطقی ۱۳۷
- عزیز دولت آبادی «درویش» ۱۴۳
- مظفر درفش ۱۴۵
- محمد تقی زهتابی «م. شېسترلی» ۱۴۶
- یحیی شیدا ۱۵۲
- احمد شایا «آلاو» ۱۵۶
- مفتون آمینی ۱۶۱
- بولوت قاراچورلو (ب.ق. سهند) ۱۶۷

مقدمه

انتباه دۇورون ادبىياتى اۇزۇندىن اولكى و سۇنراكى دۇورلرىن ادبىياتىندان تىكجه مضمون الوان ليغينا گۇره يۇخ، هم ده حياتى بديعى عكس ائتمەنن فرم و اصوللارينا، طرز، اسلوب كيفيت لرينه، گۇره سئچيلير. كلاسيك ادبى نوع لر (غزل، قصيده، رباعى، مسمط بو دۇورده گۇجلۇ تكامل يۇلۇنو كئچيرير، بديعى ديل قاباقتى مرحله دن فرقلە نن يىئنى بير انكشاف مجراسينا دۇشۇر.

قديم و اورتا عصرلرده اولوغو كيمي انتباه دۇورينده ده ادبياتدا باشليجا يئرى شعر توتۇر. شعر اۇچ مهم مضمونلارنى استفادة ائدير: سئوگى، عرفان و مرثيه، گولۇش. بو اۇچ محتوى دان ان قوتلى سى ليريكا دير. بو دۇورده فعاليت گۇسترميش عنديلب، نباتى، حيران خانيم، دخيل هاها سۇنرالار شكوهى، نير، صراف كيمي شاعرلر اۇز اثرلرينده انسانين معنوى دنياسينين، طبيعى حس و دويغولارينين، سئوينج و هيجانلارينين تصوير و ترنم ائتمە سينه گئنيش يئر وئريلر.

نظامى، فضولى، صائب، واقف كيمي كلاسيك صنعتكارلارين ياراديجى ليق سئتلىرىنى داوام ائتديرن انتباه دۇورونون شاعرلرى جمعيتين حياتيندا محبتين رۇلۇنو يۇكسك قيمتلىديريب، اونا درين فلسفى معنا وئريديلر. انتباه دۇورونون آخرلاريندا ليريك شعرينده، دۇورانندان ناراضى ليق، زمانه دن شكاييت موضوع لارى دا گئنيش ياييلماغا باشلادى. شاعرلر هم محبته داير غزل و

قوشمالاریندا، هم ساییر شعر قالب لرینده یازدیقلاری باشقا اثرلرینده تتر-تتر جمعیتین کهنه قانون قایدالارینی، اجتماعی برابرسیزلیگی پیسله بیر، بعضاً ده شخصیت آزادلیغینی تبلیغ ائدن انسان سنورلیک فکرلر ایره‌لی سوروردولر. اونلارین شعرینده حاقین گوجسوز، ناحاقین گوجلؤ اولدوغو، جاهل لرین عالم لر مرتبه‌سینده اؤستؤن اولماغینی اورک اغری‌سی ایله گؤستریلیردی.

بو دؤور و بوندان سونراکی دؤورلرده آذربایجان شعرینده مرثیه‌نین انتشاری، دینی موضوع لاردا گئنیش وسعت آلماسی شاعرلرین اؤز لرینین ادبی- اجتماعی محیطده تانیماق آرزولاری ایله باغلی ایدی. بئله کی، محبت موضوعوندا یازیلان غزللر یالیز سنلیک مراسمی و بو کیمی شادلیق مجلس لرینده اوخوندوغون دان اونلارین مؤلفلری ده بئله محدود یئرلرده تانیلیردی. هم ده بئله مجلس لر اوزون چکمیر، ان یاخشی حالدا اوچ گون داوام اندیردی. حال بوکی محرم‌لیک له باغلی تعزیه مجلس لری هر ایلین معین واختلاریندا گؤنلرله، حتی هفته‌لرله و ایلا رلا، اؤزؤ ده بیر ائلده، بیر اوبادا یوخ، بؤتون شیعه- مسلمان اولکه‌لرینده داوام اندیردی. شبهه‌سیز، بو جور مجلس لرده اوخونان شعرلر اؤز مؤلفینی داها چوخ تانیلیردی. فریدون بی کؤچرلی دئمیشکن اونلارین کلامی مسجیدلرده، تکیه‌لرده اوخونوردو و اونلار اؤز کلاملارینی انشیدیب، خالقین تعریف و توصیفی ایله سرفراز اولوردولار و نوحه یازماغا دخی ده آرتیق شوق تاپیب، بؤتون واختلارینی و قوه شعریه‌لرینی بو یولدا صرف اندیردیلر.^{۱۰}

^{۱۰} - آذربایجان ادبیاتی تاریخی، ایکینجی جلد . اوراسیا پریس باکی ۲۰۰۵، ص ۳۴۵